

ПРОТЕСТНА ПОДПИСКА ДО СТЕФАН ДАНАИЛОВ: ИЗЛОЖБАТА НА ЧЕРЕПА НЕ Е ЗАБРАВЕНА

Публикуван на: 29-01-2007

Източник: [Портал Европа](#)

"България не може да бъде Ел Дорадо на иманярите", категорична е в интервю за Портал ЕВРОПА основателката на Международния институт по антропология в САЩ Лолита Николова.

[Петицията можете да видите ТУК и да я подкрепите по електронен път.](#)

Лолита Николова живее от 2000 г. в Солт Лейк Сити, щата Юта, където в момента работи върху докторат - доктор на историческите науки - върху праисторията на Балканите. Автор е на редица книги по темата. Заминава за САЩ със зелена карта за научните си постижения. От 2005 г. активно заема позиции в публичното пространство, очаквайки - по думите ѝ - "облакът на социалната несправедливост към българското археологическо наследство да отmine и да се върна изцяло само към науката." В Съединените щати Лолита Николова основава Международен институт по антропология, който има редица проекти, свързани с България и балканската археология, както и с българите по света. Лолита Николова е номинирана за Листа на Българите на 2006 година в САЩ. *"Използвам случая да покана всички ваши читатели на Народния събор в Карлово на 18 юли и специално на коктейла-среща на българите по света с родствениците на Васил Левски и всички наши приятели, както и на Световния форум на българите в Солт Лейк Сити, Юта, 16-18 май 2008 г. Повече за мен и Международен институт по антропология може да се научи от [интернет - сайта.](#)"*

Г-жо Николова, вие сте инициатор на петиция с остри въпроси към министъра на културата във връзка с изложбата "Великолепието на България", проведена се в Брюксел под патронажа на либералите в Европарламента. Античните предмети са от частната колекция на Васил Божков - Черепа. Какво ви подтикна да организирате тази подписка?

Благодаря за интереса. Жалко, че поводът е подписката, тъй като в момента в календара на Международния институт по антропология, Солт Лейк Сити, Юта, има и други изключително актуални проекти - номиниране на българи на 2006 в САЩ, участие в честването на 170 г. от рождението на Васил Левски на 18 юли в Карлово, Световен форум на българите 2008 и други. Но да се върнем към подписката. Тя е всъщност следствие от горещите дни около 09.01.2007, когато се опитам с електронни писма и телефонни разговори да разбера какво става в Брюксел. Първите думи, които шефката на кабинета на Греъм Уотсън каза при моето телефонно обаждане бяха,

ПРОТЕСТНА ПОДПИСКА ДО СТЕФАН ДАНАИЛОВ: ИЗЛОЖБАТА НА ЧЕРЕПА НЕ Е ЗАБРАВЕНА

"Министерство на културата". Министър Данаилов е бил дори посочен в поканата като официалното лице, което ще открие изложбата! Непосредствена причина за петицията е печалният ми опит и фактът, че Министърът на културата не отговаря на всички писма, което правеше безсмислено да изпратя въпросите лично до Министъра. Вестта за тази скандална изложба дойде точно в момента, когато чаках отговор на други въпроси. Дори говорих с деловодството и те ми съобщиха, че ми били изпратили отговори още преди 09.01.2007 г. Но вече сме 29.01., а не съм получила нищо.

Кога стартира петицията и колко хора са я подписали досега - само от България или и от наши сънародници, живеещи в чужбина?

Петицията беше написана на 12.01 и публикувана на 14.01.2007 г. Не знам точния брой, тъй като електронните подписи са само една част - събират се и неелектронни подписи от сънародници, които сами проявяват интерес. Вече получих един списък от професор в САЩ. Научавам за голяма активност в Карлово, а вчера ми поискаха текст за неелектронни подписи и от Добрич. За разлика от други петиции, на електронния вариант няма местоживееене и не мога да кажа кой подписва петицията, но от контакти знам, че се подкрепя от българи от целия свят. И не само от българи - предстои и разпространение на английския превод. Тази изложба е на практика най-големият скандал в историята на българската култура. Бих могла да обобща, че "Великолепието на България" е насочено направо в сърцето на нашата национална култура и държавно археологическо наследство. Категоричен пример е филмът, излъчен на 21.01.2007 г. по германската обществена телевизия ARD "Златната мина България: Ел Дорадо за археолозите и иманярите", който е резултат от изложбата - вместо с най-хубавото, България е представена като основен износител на нелегални антики и страна на иманяри и антикварни търговци, получаващи "поръчки" от Австрия, Германия и Швейцария. Това ли е наистина България? Но нашият министър на културата даде повод именно за подобен интерес на световните медии и подобни изводи. И още по-лошо - изложбата в Брюксел даде самочувствие на обкръжението около Божков.

Какви хора ви се обаждат относно подписката?

Ако погледнете подписите, там са имената на изтъкнали и световно признати български учени и дейци... Ние искаме просто отговор на въпроси, свързани със съдбата на нашата национална култура. Бих обобщила, че подписката се подкрепя от българи с различно образование, но с обща грижа към нашата култура и грижа към изграждането на достоен имидж на България пред света.

Смятате ли, че българските медии са достатъчно активни по този въпрос?

Категорично не. На български има една поговорка "Всяко чудо за три дни". Това очакваше и Стефан Данаилов, ставайки патрон. Министерството на културата продължава да изпраща бюлетини за нови и нови инициативи и дори и за миг не съзнава, че е унизително за всички нас, българите, да се правят, че като че ли нищо не се е случило. И най-възмутителното - по неофициална информация премиерът Станишев дори водил заседание на Инициативния комитет за честване на Васил Левски. Как Вие си представяте Васил Божков до Васил Левски? А премиерът иска да сложи равенство след като се прави, че като че ли нищо не се е случило в Брюксел на 9.01.07 г. и си разрешава да свързва името си с Васил Левски без да е освободил Стефан Данаилов от пост и без да се е извинил на българския народ за най-големия позор, с който ни дари в самото начало на членството ни в Европейския съюз. Когато се обадох в пресцентъра да получа информация дали наистина Станишев си е разрешил да петни името на Васил Левски, Еди Емилиян, известен ми като журналист, който сега е шеф на пресцентъра на премиера, ми отговори, че не бил

ПРОТЕСТНА ПОДПИСКА ДО СТЕФАН ДАНАИЛОВ: ИЗЛОЖБАТА НА ЧЕРЕПА НЕ Е ЗАБРАВЕНА

видял изложбата и затова не можел да изкаже лично мнение. Необходимо ли е човек да види изложбата в Брюксел, за да има отношение към нея? И какво да се види? - антики без написано местонамиране като в изложба от 19 в., като стена на позора, че е възможно всичко това да се случи в 21 век и то именно в една археологическата страна.

Кога ще приключи подписката и как?

Подписката може да приключи всеки момент с подаване на оставка от Стефан Данаилов или освобождаването му от длъжност. Ако отговорите в Народното събрание не ни задоволят, ще препратим подписката в Европейския парламент. И дотогава ще продължаваме да събираме подписи.

Имате ли досега контакт с Министерството на културата и какво Ви казват?

Не съм се обаждала на пресцентъра от 09.01.07. Мисля, че е безсмислено. От 2005 г. съм в контакт с това министерство в опита си да се разкрие истината за Дъбене-Балинов горун и там да се изпрати екип от специалисти, тъй като се касае за изключително ценен обект. Искането включва и най-ранното злато на населението от Карловска община да се предостави за съхранение на Исторически музей в гр. Карлово, което е подкрепено с хилядна подписка. В този музей са всички материали от селището, което проучвам от 1992 г. и към което принадлежи некрополът с откритите ценни предмети. В интерес на истината, проф. Стефан Данаилов е изразил мнение, че предметите трябва да са в Исторически музей в гр. Карлово, което ми даваше основание да смятам, че е почтен министър. Но изложбата в Брюксел е извън всякаква моя възможност за логическо обяснение как беше възможно този позор да се случи. Вероятно при друг министър и карловци щяха да си имат най-ранното злато, и Балинов горун щеше да е проучен от квалифициран екип според изискванията на Правилника за разкопки. И за да бъде конкретна, ще цитирам пасаж от академичното издание "Археология" във връзка с Балинов горун (2005): "Малка могила No. 2. ... Преди проучването, на терена личаха поне четири иманярски изкопа.... Откриват се фрагменти поне от пет керамични съда и многобройни златни предмети, смесени с пръстта. ... Част от предметите от тази могила са предадени през лятото на 2004 г. в Националния исторически музей. Златните предмети са ...". За мен е необясним по принцип стила на автора Мартин Христов (откриват се, открити са...) - кой го е открил, нали той е археолога там? Но още по-важно - Има специален сборник всяка година "Археологически открития и разкопки" и аз не успях да открия информация за откритите и занесени през 2004 г. златни предмети в НИМ. В АОР за 2005 г. пише само, че разкопките са предприети в резултат на иманярска намеса. Вероятно полицейското разследване дава някакъв резултат и започваме да научаваме повече - например Божидар Димитров каза в Карлово на 7.11.06 г., че част от находките са в частни колекционери в Пловдив и София? Но не стана ясно кога и кой ги е дал на тях. Ние си спомняме обаче, че през август 2005 г. Васил Николов твърдеше, че било открито по-голямо и по-ранно съкровище от Троя. А ние знаехме само за два наниза. Не знам колко години ще трябва да изминат, за да научим истината за Балинов горун - и то вероятно от протоколите на полицейското следствие, а не от академичната книжнина. Но според Министерството на културата там всичко било наред. Затова искам и международна комисия. Чакам и мнението на колегите археолози на отчетите през февруари за странните открития през 2006 г. на Балинов горун - дали ще има втори Брюксел, този път в джамията в центъра на София, където е Археологическия музей. Аз бих призовавала всички българи да отидат и да чуят как се открива позлатена кама на сред голо поле без активни разкопки и да разберат защо

ПРОТЕСТНА ПОДПИСКА ДО СТЕФАН ДАНАИЛОВ: ИЗЛОЖБАТА НА ЧЕРЕПА НЕ Е ЗАБРАВЕНА

след като се намесиха наблюдатели от Исторически музей в гр. Карлово, откритията спряха. Тук огромната заслуга е на кмета на Карловска община - д-р Емил Кабаиванов.

Изразили ли са мнение хора около Вас в чужбина мнение за тази изложба - с други думи какъв имидж предизвиква тази изложба според Вас в международните среди?

Все още работим върху английския вариант на петицията и писмото ни със ст.н.с. Диана Гергова до Греъм Уотсън (*лидер на АЛДЕ в ЕП - бел.ред.*), което очакват в Европейската асоциация на археолозите. Вероятно и под влияние на случващото се в България има и нов форум, инициатива от Великобритания. Проф. Стефан Данаилов изчерпи нашето доверие. От България - страна на древни култури, той ни представи в Брюксел като Ел Дорадо за иманярите. По-важното е в случая Стефан Данаилов колкото може по-скоро да осъзнае, че се касае не просто за грешка, а за непоправима грешка и да се надяваме, че Министерството на културата ще бъде в ръце, когато няма млади служителки да ни препращат да питаме г-н Божидар Димитров, а ще попитат Божидар Димитров как е регистрирал частната колекция на Васил Божков в НИМ. Това за мен е също извън всякакво обяснение. Същият въпрос трябва да се зададе и на Директора на АИМ, ст.н.с. Васил Николов за колекцията на Димитър Иванов. Моята логика е следната: в България археологическите находки са държавна собственост. Според Закона за паметниците на културата, всяка нова находка трябва да се съобщи на съответните институции и да се предаде в музея. Ако се касае за открити находки в чужбина от България, има специален формуляр в Интернет за попълване, който трябва да се изпрати до Министерството на културата, за да започне издирване и връщане на предметите. Следователно, няма реални условия за частни археологически колекции в България и всички те са незаконни. Дори ако купиш антика от магазин, за купувача това е нова находка, която е държавна собственост и трябва да се предаде на музея. А нашият министър на културата е дори патрон на колекцията на Божков. И от Министерството се позовават на факта, че находките били инвентирани в НИМ - да, но като ограбена държавна собственост. И за да илюстрирам, че става въпрос за несериозно отношение към проблема, че цитирам изказване на Божидар Димитров от излъчения филм в Германия на 21.01., предадено в медиите - "Не може да се изключи, че някои предмети са закупени в България, не директно от иманяри, а вероятно от антикварни търговци.". Това е изказване на директор, който е завел частната колекция в НИМ, благодарение на което тя беше в Брюксел!? Дори и на поканите в Брюксел е бил НИМ! Ако между инвентираните предмети в НИМ има дори само един предмет, закупен в България, то това изглежда е незаконна административна дейност на Директора на НИМ, тъй като в България има Закон за паметниците на културата, който вече цитирах. Но въобще сериозно ли звучи от устата на директор, завел тези находки, че всъщност не знае произхода на ценните археологически находки, които се излагат в държавния Национален исторически музей.

Благодарим ви за това интервю!

И аз благодаря. Надявам се [да подкрепите нашата петиция](#). Файл с текста за неелектронни подписи можете да получите, като изпратете [имейл тук](#).

Бележка на редакцията: Портал ЕВРОПА изразява готовност да публикува и други мнения по темата. Г-жа Лолита Николова изрази интерес да получи мнения на нашите читатели. Пишете до редакцията на Портал ЕВРОПА и ние ще предадем писмата Ви на г-жа Николова.